

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande över remiss ang Ökat informationsutbyte mellan myndigheter SOU 2024 nr 63

Sammanfattning av LOs synpunkter

- LO delar utredningens bedömning att det finns ett generellt och mycket omfattande behov av förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter.
- LO tillstyrker förslaget att det i offentlighets- och sekretesslagen ska införas en ny generell sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för myndigheterna att dela och hämta in de uppgifter som krävs för att både förebygga och förhindra olika former av kriminalitet som slår rot i samhället och utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet.
- LO vill uppmärksamma regeringen på att denna generella sekretessbrytande regel måste beakta förslaget att en uppgift inte ska lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Den personliga integriteten måste värnas för att bibehålla individens tillit till samhället. Detta gäller inte minst med tanke på att utredningen föreslår att:

Frågan om sekretess inom socialtjänsten m.m. ska omfattas av den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde bör besvaras särskilt för varje bestämmelse som i dag är undantagen generalklausulens tillämpningsområde.

- LO vill även göra medskicket att det inte kommer att vara tillräckligt att ge ökade möjligheter för myndigheter att bättre samla in uppgifter och agera mot individer som på olika sätt fuskar och begår brott. Här behöver regeringen även se över hur verktygen kan bli bättre för att stoppa företag och juridiska personer som på olika sätt används för att fuska och begå brott; inte sällan med målet att begå brott mot våra gemensamma välfärdsystem.

En ny sekretessbrytande bestämmelse

LO anser att det är bra att den föreslagna bestämmelsen gör det möjligt att lämna ut annars sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet, såväl på begäran som på eget initiativ. Det finns ett mycket omfattande behov av förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter. Något som LO och LOs medlemsförbund påtalat under lång tid. Även om det redan finns en mängd undantag mot sekretesskyddade uppgifter, och i vissa fall bestämmelser som kräver att vissa uppgifter ska lämnas ut, är regelverket inte tillräckligt bra för att möta upp de behov som myndigheterna har.

Som delbetänkandet visat är det av olika anledningar – såsom olika tolkningar och komplicerade regelverk – fortfarande svårt för myndigheterna att dela uppgifter och hämta in de uppgifter som efterfrågas. Med anledning av detta krävs mer kraftfulla verktyg för informationsdelning mellan myndigheterna för att förbygga och stoppa fusk, regelöverträdelser och kriminalitet inom olika delar av samhället.

Alternativet att fortsätta föreslå nya undantag och ytterligare bygga ut dagens svårövergripbara lapptäcke är inte en realistisk väg.

Sekretess och den personliga integriteten

Förslagen tar sikte på sekretess som berör individer. Med anledning av detta är det enligt LOs mening av yttersta vikt att den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen inte används på ett oproportionerligt sätt genom att exempelvis sekretessbelagda uppgifter regelmässigt lämnas ut för att de ”kan vara bra att ha” i en annan myndighets arbete.

LO anser att utredningen har lagt fram ett förslag om intresseavvägning som bör fungera som en bra och rättssäker ventil:

En uppgift ska inte lämnas ut med stöd av den generella sekretessbrytande bestämmelsen om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Även om möjligheten till en omfattande insamling av sekretessbelagda individuppgifter möjliggörs och kan tolkas som en risk för intrång i den personliga integriteten behöver det sättas i relation till att det finns viktiga mål av generell allmänt intresse som kräver att problemet åtgärdas för att kunna uppfyllas. LO anser i likhet med utredningen att en generell sekretessbrytande bestämmelse åtgärdar det kartlagda, faktiska och konkreta problemet samtidigt som förslaget tar hänsyn till den personliga integriteten.

LO vill avslutningsvis göra medskicket att det inte kommer att vara tillräckligt att ge ökade möjligheter för myndigheter att bättre samla in

uppgifter och agera mot individer som på olika sätt fuskar och begår brott. Det är givetvis bra att verktygen förbättras men regeringen behöver bli bättre på att ta fram förslag som försvårar för oseriösa och kriminella aktörer att använda företag som brottsverktyg. Det måste bli lättare att på olika sätt sätta stopp för verksamheter med syften som är skadliga för samhället. Här finns till exempel en hel del förslag i delegationen mot arbetslivskriminalitets tredje delbetänkande.

Myndigheternas verktyg för att stoppa företag och juridiska personer som på olika sätt används för att fuska och begå brott; inte sällan med målet att begå brott mot våra gemensamma välfärdsystem, är inte tillräckliga. Det behöver till exempel ses över hur lätt det ska vara att starta ett företag eller hur svårt det är att bli av med sin F-skatt.

När aktören väl fått sitt företag är det mycket svårare att få stopp på det fusk och den brottslighet som kan realiseras tack vare organisationsnumret; inte minst om det är ett aktiebolag.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Mattias Schulstad
Handläggare